

ODLUKE

ODLUKA KOMISIJE

od 7. studenoga 2013.

o utvrđivanju ekoloških kriterija za dodjelu znaka za okoliš EU-a za zahode i pisoare s ispiranjem

(priopćeno pod brojem dokumenta C(2013) 7317)

(Tekst značajan za EGP)

(2013/641/EU)

EUROPSKA KOMISIJA,

DONIJELA JE OVU ODLUKU:

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije,

Članak 1.

uzimajući u obzir Uredbu (EZ) br. 66/2010 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. studenoga 2009. o znaku za okoliš EU-a ⁽¹⁾, a posebno njezin članak 8. stavak 2.,

1. Skupina proizvoda „zahodi i pisoari s ispiranjem” obuhvaća: opremu zahoda s ispiranjem i opremu pisoara kako je definirano u članku 2. Tom skupinom proizvoda obuhvaćeni su proizvodi za uporabu u stambenim i nestambenim objektima.

nakon savjetovanja s Odborom Europske unije za znak za okoliš,

2. Iz skupine proizvoda „zahodi i pisoari s ispiranjem” isključuju se sljedeći proizvodi:

budući da:

(a) zahodska sjedala i poklopci, samo kad se stavljaju na tržište i prodaju odvojeno od opreme zahoda ili pisoara s ispiranjem;

(1) U skladu s Uredbom (EZ) br. 66/2010 znak za okoliš EU-a može se dodijeliti proizvodima koji imaju smanjen utjecaj na okoliš tijekom cijelog njihova životnog ciklusa.

(b) zahodska oprema pri čijoj se uporabi ne troši voda, za čije se ispiranje upotrebljuju kemikalije i voda te zahodi za čiji se sustav za ispiranje troši energija

(2) Uredbom (EZ) br. 66/2010 predviđa se određivanje posebnih kriterija za dodjelu znaka za okoliš EU-a po skupinama proizvoda.

Članak 2.

Za potrebe ove Odluke primjenjuju se sljedeće definicije:

(3) Budući da potrošnja vode znatno pridonosi ukupnom utjecaju stambenih i nestambenih zgrada na okoliš, primjereno je utvrditi kriterije za znak za okoliš EU-a za skupinu proizvoda „zahodi i pisoari s ispiranjem”. Tim se kriterijima posebno trebaju promicati proizvodi s učinkovitom potrošnjom vode, koji pridonose smanjenju potrošnje vode i drugim korisnim učincima povezanim s time, primjerice smanjenju potrošnje energije.

(1) „oprema zahoda s ispiranjem” znači zahodski komplet, zahodska školjka ili sustav za ispiranje zahoda;

(2) „zahodski komplet” znači sanitarni predmet kojim se sustav za ispiranje i zahodska školjka objedinjuju u funkcionalnu cjelinu za primanje i ispiranje ljudskog urina i fekalija te njihovo usmjeravanje u odvodni sustav;

(4) Mjere predviđene u ovoj Odluci u skladu su s mišljenjem Odbora osnovanog na temelju članka 16. Uredbe (EZ) br. 66/2010,

(3) „zahodska školjka” znači sanitarni uređaj za primanje i ispiranje ljudskog urina i fekalija te njihovo usmjeravanje u odvodni sustav;

(4) „oprema pisoara” znači pisoarski komplet, pisoar, pisoar bez ispiranja ili sustav za ispiranje pisoara;

⁽¹⁾ SL L 27, 30.1.2010., str. 1.

- (5) „oprema pisoara s ispiranjem” znači pisoarski komplet, pisoar ili sustav za ispiranje pisoara;
- (6) „pisoarski komplet” znači sanitarni predmet kojim se sustav za ispiranje i pisoar objedinjuju u funkcionalnu cjelinu za primanje i ispiranje urina i njegovo usmjeravanje u odvodni sustav;
- (7) „pisoar” znači sanitarni uređaj za primanje urina i vode za ispiranje te njihovo usmjeravanje u odvodni sustav;
- (8) „pisoarski zid” znači sanitarni predmet sa sustavom za ispiranje ili bez njega koji se sastoji od podnog slivnika i ploče ili table pričvršćene na zid koja služi za primanje urina i vode za ispiranje te njihovo usmjeravanje u odvodni sustav;
- (9) „pisoar bez ispiranja” znači sanitarni predmet za primanje urina i njegovo usmjeravanje u odvodni sustav bez uporabe vode;
- (10) „sustav za ispiranje” znači, za opremu zahoda s ispiranjem i pisoara s ispiranjem: vodokotlić s ugrađenim priključkom za preljevnu cijev odnosno uređajem koji se ne smatra manje učinkovitim te uređajima za utjecanje i istjecanje vode, ili ispirnica;
- (11) „uređaj za uštedu vode” znači uređaj za ispiranje kojim se omogućuje da se dio pune količine vode za ispiranje ispusti pomoću mehanizama za dvostruko aktiviranje (s mogućnošću prekidanja) ili pomoću mehanizama s dvostrukim tipkama za aktiviranje (dvostruko ispiranje);
- (12) „puna količina vode za ispiranje” znači ukupna količina vode koja se tijekom ciklusa ispiranja ispusti iz sustava za ispiranje;
- (13) „smanjena količina vode za ispiranje” znači dio pune količine vode za ispiranje koji se tijekom ciklusa ispiranja ispusti pomoću uređaja za uštedu vode, a koji ne iznosi više od dvije trećine pune količine vode za ispiranje;
- (14) „prosječna količina vode za ispiranje” znači aritmetičku sredinu jedne pune količine vode za ispiranje i tri

smanjene količine ispiranja izračunane pomoću metodologije utvrđene u Dodatku 1. Prilogu:

- (15) „uređaj za aktiviranje ispiranja po želji” znači uređaj za ispiranje sanitarnog predmeta kojim se može rukovati pomoću ručke, poluge, tipke, papučiće ili bilo kakvog njima jednakovrijednog pokretača ispiranja kojim neposredno upravlja korisnik, odnosno pomoću senzora kojim se otkriva uporaba sanitarnog predmeta;
- (16) „uređaj za podešavanje” znači uređaj kojim se dopušta podešavanje pune količine vode za ispiranje i, prema potrebi, smanjene količine vode za ispiranje u sustavu za ispiranje.

Članak 3.

Kriteriji za dodjelu znaka za okoliš EU-a koji se u skladu s Uredbom (EZ) br. 66/2010 dodjeljuje proizvodu obuhvaćenom skupinom proizvoda „zahodi i pisoari s ispiranjem” definiranom u članku 1. ove Odluke, kao i s time povezani zahtjevi ocjenjivanja i potvrđivanja, utvrđeni su u Prilogu.

Članak 4.

Kriteriji i s njima povezani zahtjevi ocjenjivanja i potvrđivanja utvrđeni u Prilogu vrijede u razdoblju od četiri godine od 7. Studenoga 2013.

Članak 5.

Za administrativne potrebe brojučana oznaka dodijeljena skupini „zahodi i pisoari s ispiranjem” jest 41.

Članak 6.

Ova je Odluka upućena državama članicama.

Sastavljeno u Bruxellesu 7. studenoga 2013.

Za Komisiju

Janez POTOČNIK

Član Komisije

PRILOG

KRITERIJI ZA DODJELU ZNAKA ZA OKOLIŠ EU-A I ZAHTEVI OCJENJIVANJA

Kriteriji za dodjelu znaka za okoliš EU-a opremi zahoda i pisoara s ispiranjem

1. Učinkovita potrošnja vode
2. Učinkovitost proizvoda
3. Isključene tvari i smjese ili njihova smanjena prisutnost
4. Održivo upravljanje drvom kao sirovinom
5. Dugovječnost proizvoda
6. Smanjeni učinci na kraju životnog ciklusa proizvoda
7. Upute za ugradnju i informacije za korisnike
8. informacije koje se pojavljuju na znaku za okoliš EU-a.

U tablici 1. navodi se primjenjivost različitih kriterija za svaku od kategorija opreme zahoda i pisoara s ispiranjem.

Za svaki kriterij navedeni su posebni zahtjevi ocjenjivanja i potvrđivanja.

Ako se od podnositelja zahtjeva traži dostavljanje deklaracija, dokumenata, izvješća o analitičkom testiranju ili drugih dokaza kojima se dokazuje ispunjivanje kriterija, oni mogu potjecati od samog podnositelja zahtjeva, njegova dobavljača ili od obaju.

Gdje je to moguće, testiranje vrše laboratoriji koji ispunjuju opće zahtjeve europske norme EN ISO 17025 ili njima ekvivalentni.

Uz metode testiranja navedene za svaki kriterij mogu se prema potrebi primjenjivati i druge ako nadležno tijelo koje ocjenjuje prijavu prihvata njihovu ekvivalentnost.

Nadležna tijela mogu prema potrebi tražiti popratnu dokumentaciju i vršiti neovisno potvrđivanje.

Podnositelj zahtjeva daje izjavu o tome ispunjuje li proizvod pravne zahtjeve zemlje/zemalja u kojoj/kojima se proizvod namjerava staviti na tržište.

Zahodski kompleti, zahodske školjke, pisoari i sustavi za ispiranje u normama se testiranja razlikuju po razredima, vrstama ili oboje. Odgovarajući razred/razredi ili vrsta/vrste proizvoda prijavljuje/prijavljuju se nadležnom tijelu koje ocjenjuje prijavu, a svako se testiranje u skladu s odgovarajućom normom provodi za svaki razred i/ili vrstu koju je podnositelj zahtjeva prijavio.

Tablica 1.

Primjenjivost različitih kriterija na svaku od kategorija opreme zahoda i pisoara s ispiranjem

Oprema zahoda i pisoara s ispiranjem	Zahodski kompleti	Zahodske školjke	Sustav za ispiranje zahoda	Pisoarski kompleti	Pisoari	Pisoari bez ispiranja	Sustav za ispiranje pisoara
Kriteriji							
1(a) – Puna količina vode za ispiranje	x	x	x	x	x		x
1(b) – Ušteda vode	x	x	x	x	x		x
1(c) – Prosječna količina vode za ispiranje	x	x	x				
1(d) – Podešavanje količine vode za ispiranje	x		x	x			x

Oprema zahoda i pisoara s ispiranjem	Zahodski kompleti	Zahodske školjke	Sustav za ispiranje zahoda	Pisoarski kompleti	Pisoari	Pisoari bez ispiranja	Sustav za ispiranje pisoara
Kriteriji							
2(a) – Zahtjevi za sustave ispiranja	x		x	x			x
2(b) – Učinkovitost ispiranja	x	x		x	x		
2(c) – Zahtjevi za pisoare bez ispiranja						x	
3(a) – Opasne tvari i smjese	x	x	x	x	x	x	x
3(b) – Tvari navedene u skladu s člankom 59. stavkom 1. Uredbe (EZ) 1907/2006 Europskog parlamenta i Vijeća (!)	x	x	x	x	x	x	x
4 – Održivo upravljanje drvom kao sirovinom	x	x	x	x	x	x	x
5(a) – Mogućnost popravka i dostupnost rezervnih dijelova	x	x	x	x	x	x	x
5(b) – Jamstvo	x	x	x	x	x	x	x
6 – Smanjeni učinci na kraju životnog ciklusa proizvoda	x	x	x	x	x	x	x
7 – Upute za ugradnju i informacije za korisnike	x	x	x	x	x	x	x
8 – Informacije koje se pojavljuju na znaku za okoliš EU-a.	x	x	x	x	x	x	x

(!) SL L 396, 30.12.2006., str. 1.

Kriterij 1. Učinkovita potrošnja vode

(a) Puna količina vode za ispiranje

Puna količina vode za ispiranje, neovisno o tlaku vode ili opremi zahoda s ispiranjem i pisoara s ispiranjem, pri stavljanju na tržište ne prelazi vrijednost prikazanu u tablici 2.

Tablica 2.

Najviša granična vrijednost pune količine vode za ispiranje za opremu zahoda s ispiranjem i pisoara s ispiranjem

Proizvod	Puna količina vode za ispiranje [l po ispiranju]
Oprema zahoda s ispiranjem	6,0
Oprema pisoara s ispiranjem	1,0

Ocjenjivanje i potvrđivanje: podnositelj zahtjeva izjavljuje da proizvod ispunjuje ove zahtjeve i navodi nominalnu vrijednost pune količine vode za ispiranje (u l po ispiranju) za proizvod, kao i rezultate testiranja provedenog u skladu s postupkom testiranja navedenim u odgovarajućim EN normama za dotičnu vrstu proizvoda (vidjeti tablicu 3.). Za pisoarske zidove puna količina vode za ispiranje odnosi se na vodu koja se ispusti na 60 cm širine na neprekinutom zidu.

Tablica 3.

EN norme za mjerenje pune količine vode za ispiranje za opremu zahoda i pisoara s ispiranjem

Proizvod	Norma	Naziv norme
Zahodski kompleti i zahodske školjke	EN 997	Zahodske školjke i zahodski kompleti s integriranim sifonom
Pisoarski kompleti i pisoari	EN 13407	Zidni pisoari - Funkcionalni zahtjevi i metode testiranja
Sustavi ispiranja koji se sastoje od vodokotlića	EN 14055	Vodokotlići za zahode i pisoare
Sustavi ispiranja koji se sastoje od ispirnice koja se aktivira pritiskom ruke	EN 12541	Slavine i tuševi – Ispirnice i ventili za pisoare s automatskim zatvaranjem PN 10
Sustavi ispiranja koji se sastoje od ispirnice koja se aktivira bez dodira	EN 15091	Slavine i tuševi – Slavine i tuševi s elektroničkim otvaranjem i zatvaranjem

(b) *Ušteda vode*

Zahodski kompleti s punom količinom vode za ispiranje većom od 4,0 litre i sustavi za ispiranje zahoda opremaju se uređajem za uštedu vode. Kada se proizvod stavlja na tržište, smanjena količina vode za ispiranje koja se ispusti uz uporabu uređaja za uštedu vode ne prelazi 3,0 l po ispiranju, neovisno o tlaku vode.

Kod zahodskih školjaka mora se omogućiti uporaba uređaja za uštedu vode čija smanjena količina vode za ispiranje koja se ispusti uz uporabu uređaja ne prelazi 3,0 l po ispiranju, neovisno o tlaku vode.

Pisoarski kompleti i sustavi za ispiranje pisoara opremaju se pojedinačnim uređajem za aktiviranje ispiranja po želji. Za zidne pisoare sa sustavom za ispiranje mora postojati pojedinačni uređaj za aktiviranje ispiranja po želji na najviše 60 cm širine na neprekinutom zidu.

Kod pisoara mora se omogućiti uporaba pojedinačnog uređaja za aktiviranje ispiranja po želji. Kod pisoarskih zidova bez sustava za ispiranje mora se omogućiti ugrađivanje po jednog uređaja za aktiviranje ispiranja po želji na najviše 60 cm širine na neprekinutom zidu.

Kod svakog uređaja za aktiviranje ispiranja na temelju senzora mora se spriječiti lažno aktiviranje i osigurati da se ispiranje vrši samo nakon stvarne upotrebe proizvoda.

Ocjenjivanje i potvrđivanje: podnositelj daje izjavu da proizvod ispunjava te zahtjeve i pribavlja dokumentaciju u kojoj se opisuje tehnologija ili uređaji koji se u proizvodu primjenjuju. Kod opreme zahoda s ispiranjem podnositelj za proizvod navodi punu količinu vode za ispiranje (u l po ispiranju), kao i rezultate testiranja provedenog u skladu s postupkom testiranja navedenim u odgovarajućim EN normama za dotičnu vrstu proizvoda (vidjeti tablicu 4). Za proizvode koji su opremljeni uređajem za aktiviranje ispiranja na temelju senzora podnositelj pribavlja kratak opis mjera koje su poduzete pri izradi nacrtu proizvoda kako bi se spriječilo lažno aktiviranje i osiguralo aktiviranje ispiranja samo nakon stvarne uporabe proizvoda.

Tablica 4.

EN norme za mjerenje smanjene količine vode za ispiranje za opremu zahoda s ispiranjem

Proizvod	Norma	Naziv norme
Zahodski kompleti i zahodske školjke	EN 997	Zahodske školjke i zahodski kompleti s integriranim sifonom
Sustavi za ispiranje zahoda koji se sastoje od vodokotlića	EN 14055	Vodokotlići za zahode i pisoare

(c) *Prosječna količina vode za ispiranje*

Prosječna količina vode za ispiranje kod opreme za zahod s ispiranjem izračunana pomoću metodologije utvrđene u dodatku 1., pri stavljanju na tržište ne prelazi 3,5 l po ispiranju. Zahodski kompleti koji ispuštaju punu količinu vode za ispiranje koja iznosi do 4,0 litre izuzeti su iz ovog zahtjeva.

Ocjenjivanje i potvrđivanje: podnositelj zahtjeva izjavljuje da proizvod ispunjuje te zahtjeve i navodi izračunanu prosječnu količinu vode za ispiranje (u l po ispiranju) za proizvod, kao i rezultate testiranja provedenog u skladu s metodologijom utvrđenom u Dodatku 1.

(d) *Podešavanje količine vode za ispiranje*

Sustavi za ispiranje opremaju se uređajem za podešavanje tako da osoba koja ga ugrađuje može podešavati količinu vode za ispiranje, uzimajući u obzir lokalne uvjete odvodnog sustava. Puna količina vode za ispiranje nakon podešavanja u skladu s uputama za ugradnju ne prelazi 6 l po ispiranju za opremu zahoda s ispiranjem ili 4 l po ispiranju ako zahodski komplet nije opremljen uređajem za uštedu vode te 1 l po ispiranju za opremu pisoara s ispiranjem. Smanjena količina vode za ispiranje nakon podešavanja u skladu s uputama za ugradnju ne prelazi 3 l po ispiranju za opremu zahoda s ispiranjem.

U slučaju sustava za ispiranje koji se sastoje od vodokotlića, najveća puna količina vode za ispiranje nakon podešavanja označuje se na vodokotliću crtom ili znakom koji označuje razinu vode.

Ocjenjivanje i potvrđivanje: podnositelj zahtjeva izjavljuje da proizvod ispunjuje te zahtjeve i dostavlja dokumentaciju u kojoj se opisuje tehnologija ili uređaji koji se u proizvodu primjenjuju.

Kriterij 2. Učinkovitost proizvoda(a) *Zahtjevi za sustave za ispiranje*

Sustavi za ispiranje moraju ispunjavati zahtjeve odgovarajućih EN normi navedenih u tablici 5. Odjeljci odgovarajućih EN normi u dolje navedenoj tablici 5. koji se odnose na punu i smanjenu količinu vode za ispiranje izuzimaju se iz ovog zahtjeva.

Ocjenjivanje i potvrđivanje: podnositelj daje izjavu da proizvod ispunjuje te zahtjeve i dostavlja rezultate testiranja provedenog u skladu s postupkom testiranja navedenim u odgovarajućim EN normama za dotičnu vrstu proizvoda (vidjeti tablicu 5.).

Tablica 5.

Ispunjivanje EN normi za sustave za ispiranje

Sustav za ispiranje	Norma	Naziv norme
Vodokotlići za zahode i pisoare	EN 14055	Vodokotlići za zahode i pisoare
Ispirnice za zahode i pisoare koje se aktiviraju pritiskom ruke	EN 12541	Slavine i tuševi – Ispirnice i ventili za pisoare s automatskim zatvaranjem PN 10
Ispirnice za zahode i pisoare koje se aktiviraju bez dodira	EN 15091	Slavine i tuševi – Slavine i tuševi s elektroničkim otvaranjem i zatvaranjem

(b) *Učinkovitost ispiranja*

Učinkovitost ispiranja zahodskih i pisoarskih kompleta, zahodskih školjki i pisoara mora ispunjavati zahtjeve odgovarajućih EN normi navedenih u tablici 6.

Ocjenjivanje i potvrđivanje: podnositelj daje izjavu da proizvod ispunjuje te zahtjeve i dostavlja rezultate testiranja provedenog u skladu s postupkom testiranja navedenim u odgovarajućim EN normama za dotičnu vrstu proizvoda (vidjeti tablicu 6.). Zahodski kompleti i zahodske školjke koji nisu obuhvaćeni nijednom EN normom moraju pokazati učinkovitost ispiranja sličnu onoj iz njima ekvivalentnog razreda ili vrste koji su obuhvaćeni normom EN 997. U tom slučaju podnositelj dostavlja rezultate testiranja provedenog u skladu s postupkom testiranja navedenim u normi EN 997 za proizvode iz ekvivalentnog razreda ili vrste. Pisoarski kompleti i pisoari koji nisu obuhvaćeni nijednom EN normom moraju pokazati učinkovitost ispiranja sličnu onoj iz njima ekvivalentnog razreda ili vrste koji su obuhvaćeni normom EN 13407. U tom slučaju podnositelj dostavlja rezultate testiranja provedenog u skladu s postupkom testiranja navedenim u normi EN 13407 za proizvode iz ekvivalentnog razreda ili vrste.

Tablica 6.

Ispunjivanje EN normi za učinkovitost ispiranja proizvoda

Proizvod	Norma	Naziv norme
Zahodski kompleti i zahodske školjke	EN 997	Zahodske školjke i zahodski kompleti s integriranim sifonom
Pisoarski kompleti i pisoari	EN 13407	Zidni pisoari - Funkcionalni zahtjevi i metode testiranja

(c) *Zahtjevi za pisoare bez ispiranja*

Pisoari bez ispiranja moraju ispunjavati zahtjeve definirane u Dodatku 2.

Ocjenjivanje i potvrđivanje: podnositelj zahtjeva izjavljuje da proizvod ispunjuje te zahtjeve i dostavlja rezultate testiranja provedenog u skladu s postupkom testiranja navedenim u Dodatku 2. Prihvaća se i svaka jednakovrijedna metodologija kojom se dokazuje ispunjivanje zahtjeva iz Dodatka 2.

Kriterij 3. Isključene tvari i smjese ili njihova smanjena prisutnost(a) *Opasne tvari i smjese*

U skladu s člankom 6. stavkom 6. Uredbe (EZ) br 66/2010 znak za okoliš EU-a ne smije se dodijeliti proizvodu ili predmetu koji čini njegov sastavni dio kako je definirano u članku 3. stavku 3. Uredbe (EZ)1907/2006 odnosno njegovu homogenom dijelu koji sadržava tvari koje ispunjuju kriterije za razvrstavanje uz izjavu o opasnosti i oznake upozorenja kako su navedene u tablici 7. u skladu s Uredbom (EZ) br. 1272/2008 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾ ili Direktivom Vijeća 67/548/EZ ⁽²⁾ odnosno tvari koje se navode u članku 57 Uredbe (EZ) br. 1907/2006. U slučaju da se granična vrijednost za razvrstavanje tvari ili smjese u skupinu s izjavom o opasnosti razlikuje od one koja se odnosi na oznake upozorenja, prednost ima prva navedena. Oznake upozorenja u tablici 7 općenito se odnose na tvari. Međutim, ako se ne mogu dobiti informacije o tvarima, primjenjuju se pravila razvrstavanja za smjese. Tvari ili smjese koje obradom mijenjaju svojstva i tako prestaju biti biorasplošive, odnosno one koje se podvrgnu kemijskoj izmjeni tako da se ukloni prethodno utvrđena opasnost isključuju se iz kriterija 3 (a).

Tablica 7.

Izjave o opasnosti i oznake upozorenja

Izjava o opasnosti	Oznaka upozorenja
H300 Smrtonosno ako se proguta.	R28
H301 Otrovno ako se proguta.	R25
H304 Može biti smrtonosno ako se proguta i uđe u dišni sustav.	R65
H310 Smrtonosno u dodiru s kožom.	R27
H311 Otrovno u dodiru s kožom.	R24
H330 Smrtonosno ako se udiše.	R23/26

⁽¹⁾ SL L 353, 31.12.2008., str. 1.

⁽²⁾ SL 196, 16.8.1967., str. 1.

Izjava o opasnosti	Oznaka upozorenja
H331 Otroavno ako se udiše.	R23
H340 Može prouzročiti genetska oštećenja.	R46
H341 Sumnja na moguća genetska oštećenja.	R68
H350 Može prouzročiti rak	R45
H350i Može prouzročiti rak ako se udiše.	R49
H351 Sumnja na moguće uzrokovanje raka.	R40
H360F Može štetno djelovati na plodnost.	R60
H360D Može naškoditi nerođenom djetetu.	R61
H360FD Može štetno djelovati na plodnost Može naškoditi nerođenom djetetu.	R60/61/60-61
H360FD Može štetno djelovati na plodnost Sumnja na moguće štetno djelovanje na nerođeno dijete.	R60/63
H360Df Može naškoditi nerođenom djetetu. Sumnja na moguće štetno djelovanje na plodnost.	R61/62
H361f Sumnja na moguće štetno djelovanje na plodnost.	R62
H361d Sumnja na moguće štetno djelovanje na nerođeno dijete.	R63
H361fd Sumnja na moguće štetno djelovanje na plodnost. Sumnja na moguće štetno djelovanje na nerođeno dijete.	R62-63
H362 Može štetno djelovati na djecu koja se hrane majčinim mlijekom.	R64
H370 Oštećuje organe.	R39/23/24/25/26/27/28
H371 Može oštetiti organe.	R68/20/21/22
H372 Oštećuje organe tijekom produljene ili ponavljane izloženosti.	R48/25/24/23
H373 Može uzrokovati oštećenje organa tijekom produljene ili ponavljane izloženosti.	R48/20/21/22
H400 Vrlo otroavno za vodeni okoliš.	R50
H410 Vrlo otroavno za vodeni okoliš s dugotrajnim učincima.	R50- 53
H411 Otroavno za vodeni okoliš s dugotrajnim učincima.	R51- 53
H412 Štetno za vodeni okoliš s dugotrajnim učincima.	R52- 53
H413 Može uzrokovati dugotrajne štetne učinke na vodeni okoliš.	R53
EUH059 Opasno za ozonski omotač	R59
EUH029 U dodiru s vodom oslobađa otrovni plin.	R29
EUH031 U dodiru s kiselinama oslobađa otrovni plin.	R31
EUH032 U dodiru s kiselinama oslobađa vrlo otrovni plin.	R32
EUH070 Otroavno u dodiru s očima.	R39- 41

Granične vrijednosti koncentracije za tvari ili smjese kojima se može dodijeliti ili im je dodijeljena izjava o opasnosti odnosno oznaka upozorenja iz tablice 7., a koje ispunjuju kriterije za razvrstavanje u rizične razrede ili kategorije te za tvari koje ispunjuju uvjete utvrđene u točkama (a), (b) ili (c) članka 57. Uredbe (EZ) br. 1907/2006, ne smiju prelaziti generičke ili posebne granične vrijednosti određene u skladu s člankom 10. Uredbe (EZ) br 1272/2008. Ako su utvrđene posebne granične vrijednosti koncentracije, one imaju prednost pred generičkima.

Granične vrijednosti koncentracije za tvari koje ispunjuju kriterije utvrđene u točkama (d), (e) ili (f) članka 57. Uredbe (EZ) br. 1907/2006 ne smiju prelaziti 0,1 % masenog udjela.

Konačni proizvod ne označuje se izjavom o opasnosti.

Za opremu zahoda s ispiranjem i pisoara, tvari/sastojci iz tablice 8. izuzimaju se iz obveze iz članka 6. stavka 6. Uredbe (EZ) br. 66/2010 nakon primjene članka 6. stavka 7. iste Uredbe.

Tablica 8.

Izuzete tvari/komponente

Tvar/sastojak	Izjave o opasnosti i oznake upozorenja
Predmeti mase manje od 25 g	Sve izjave o opasnosti i oznake upozorenja
Homogeni dijelovi složenih predmeta mase manje od 25 g	Sve izjave o opasnosti i oznake upozorenja
Nikal i nehrđajući čelik svih vrsta	H351, H372 i R40/48/23
Elektronički sastavni dijelovi opreme zahoda i pisoara s ispiranjem koji ispunjuju zahtjeve utvrđene u članku 4. Direktive 2011/65/EU Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾	Sve izjave o opasnosti i oznake upozorenja

⁽¹⁾ SL L 174, 1.7.2011., str. 88.

Ocjenjivanje i potvrđivanje: za proizvod ili bilo koji predmet koji čini njegov sastavni dio odnosno bilo koji njegov homogeni dio podnositelj zahtjeva kao najmanji uvjet dostavlja izjavu o sukladnosti s kriterijem 3. točkom (a) i s time povezanu dokumentaciju, primjerice izjavu o sukladnosti koju potpisuju njegovi dobavljači, kojom se dokazuje da tvari i materijali nisu razvrstani u razrede opasnosti u vezi s izjavama o opasnosti iz tablice 7. u skladu s Uredbom (EZ), koliko se to može utvrditi iz informacija koje ispunjuju zahtjeve navedene u Prilogu VII. Uredbi (EZ) br. 1907/2006. Ova se izjava potkrepljuje sažetkom informacija o odgovarajućim osobinama u vezi s izjavama o opasnosti iz tablice 7., s razinom pojedinosti kako je navedena u odjeljcima 10., 11. i 12. Priloga II. Uredbi (EZ)

Informacije o bitnim svojstvima tvari mogu se dobiti i drugim sredstvima osim testiranja, primjerice primjenom alternativnih metoda poput in vitro metoda, modelima kvantitativnog odnosa strukture i djelovanja ili primjenom grupiranja i analogije u skladu s Prilogom XI. Uredbi (EZ) br. 1907/2006. Izričito se potiče razmjena relevantnih podataka u čitavom dobavljačkom lancu.

Dostavljene informacije odnose se na oblike ili fizičko stanje tvari ili smjesa kako se upotrebljavaju u konačnom proizvodu.

Za tvari navedene u Prilozima IV. i V. Uredbi (EZ) br. 1907/2006, koje su izuzete od obveze registriranja iz točke (a) i (b) članka 2. stavka 7. te Uredbe izjava podnositelja smatra se dovoljnom za ispunjivanje kriterija 3.(a).

(b) Tvari navedene u skladu s člankom 59. stavkom 1. Uredbe (EZ) br. 1907/2006

Za tvari koje su identificirane kao posebno zabrinjavajuće tvari te su obuhvaćene popisom iz članka 59. stavka 1. Uredbe (EZ) br. 1907/2006 ⁽¹⁾ a koje su u smjesama, u bilo kojem homogenom dijelu složenog proizvoda ili predmetu koji čini njegov sastavni dio prisutne u koncentracijama > 0,1 % ne odobrava se izuzeće iz članka 6. stavka 6. Uredbe (EZ) 66/2010. U slučajevima kada je koncentracija manja od 0,1 % primjenjuju se posebne granične vrijednosti koncentracije određene u skladu s člankom 10. Uredbe (EZ) br. 1272/2007.

⁽¹⁾ http://echa.europa.eu/chem_data/authorisation_process/candidate_list_table_en.asp

Ocjenjivanje i potvrđivanje: na dan podnošenja prijave upućuje se na popis tvari identificiranih kao posebno zabrinjavajuće tvari. Podnositelj zahtjeva dostavlja izjavu o sukladnosti s kriterijem 3 točkom (b) i s time povezanu dokumentaciju, uključujući izjavu o sukladnosti koju je potpisao dostavljač materijala te kopije odgovarajućih sigurnosno-tehničkih listova za tvari ili smjese u skladu s Prilogom II. Uredbi (EZ) br. 1907/2006 za tvari i smjese. Granične vrijednosti koncentracije navode se u sigurnosno-tehničkim listovima u skladu s člankom 31. Uredbe (EZ) br. 1907/2006 za tvari i smjese.

Kriterij 4. Održiva uporaba drva

Dijelovi izrađeni od drva ili na bazi drva koji se upotrebljavaju u zahodima i pisoarima s ispiranjem mogu biti od recikliranog ili kemijski neobrađenog materijala.

Kemijski neobrađeno drvo mora imati valjane potvrde o održivom upravljanju šumama i dostavnom lancu izdanima u okviru programa certificiranja koje provode neovisne treće osobe, primjerice programi FSC, PEFC ili jednakovrijedni.

Međutim, ako se programima certificiranja dopušta miješanje certificiranog i necertificiranog materijala u proizvodu ili liniji proizvoda, udio necertificiranog materijala ne smije iznositi više od 50 %. Takav necertificirani materijal mora biti obuhvaćen sustavom potvrđivanja kojim se osigurava da je pribavljen u skladu sa zakonom i da ispunjuje sve druge zahtjeve tog programa certificiranja koji se odnose na necertificirani materijal.

Tijela koja izdaju potvrde o održivom upravljanju šumama i dostavnom lancu moraju imati ovlaštenje tog programa certificiranja ili ih ti programi moraju priznavati.

Ocjenjivanje i potvrđivanje: podnositelj zahtjeva dužan je pribaviti odgovarajuću dokumentaciju u kojoj se navode vrste, količina i podrijetlo dijelova izrađenih od drva ili na bazi drva koji se upotrebljavaju u zahodima i pisoarima s ispiranjem.

Ako se upotrebljava kemijski neobrađeno drvo, ono mora imati valjane potvrde o upravljanju šumama i dostavnom lancu izdanima u okviru programa certificiranja koje provode neovisne treće osobe, primjerice programi PEFC, FSC ili jednakovrijedni. Ako proizvod ili linija proizvoda sadržava necertificirani materijal, treba se pružiti dokaz da je udio necertificiranog materijala manji od 50 % i da je obuhvaćen sustavom verificiranja kojim se osigurava da je taj materijal pribavljen u skladu sa zakonom te da ispunjuje sve druge zahtjeve tog programa certificiranja koji se odnose na necertificirani materijal.

Kriterij 5. Dugovječnost proizvoda

(a) Mogućnost popravka i dostupnost rezervnih dijelova

Proizvod mora biti izrađen tako da krajnji korisnik ili mehaničar profesionalne službe mogu lako zamijeniti zamjenjive sastavne dijelove. Podaci o tome koji se elementi mogu zamijeniti jasno se navode u informacijskom listu proizvoda u tiskanom ili elektroničkom obliku, odnosno u oba ta oblika. Podnositelj zahtjeva dostavlja i jasne upute kojima će krajnjem korisniku ili osposobljenim stručnjacima omogućiti osnovne popravke.

Korisnik uz to osigurava dostupnost originalnih rezervnih dijelova u razdoblju od najmanje deset godina nakon kupovine.

Ocjenjivanje i potvrđivanje: podnositelj zahtjeva izjavljuje da proizvod ispunjuje te zahtjeve i dostavlja uzorak odnosno uzorke informacijskog lista proizvoda u tiskanom ili elektroničkom obliku, odnosno oboje.

(b) Jamstvo

Za proizvod se daje jamstvo za popravak ili zamjenu u trajanju od najmanje pet godina.

Ocjenjivanje i potvrđivanje: podnositelj zahtjeva izjavljuje da proizvod ispunjuje te zahtjeve i dostavlja uzorak uvjeta jamstva.

Kriterij 6. Smanjeni učinci na kraju životnog ciklusa proizvoda

Plastični dijelovi mase 25 g i veće označuju se u skladu sa zahtjevima norme EN ISO 11469 tako da se materijali mogu identificirati za recikliranje, uporabu ili odlaganje tijekom posljednje faze životnog ciklusa.

U pisoarima bez ispiranja upotrebljava se biorazgradiva tekućina ili funkcioniraju u potpunosti bez tekućine.

O cjenjivanje i potvrđivanje: podnositelj zahtjeva izjavljuje da proizvod ispunjuje te zahtjeve. Osim toga, podnositelj za pisoare bez ispiranja dostavlja dokumentaciju u kojoj se opisuje primijenjena tehnologija te, kad se upotrebljava tekućina, izvješće o testiranju kojim se pokazuje brza biorazgradivost tekućine, u skladu s definicijom i metodama testiranja navedenima u „Smjernicama za primjenu CLP mjerila”⁽¹⁾ u skladu s uredbom (EZ) br. 1272/2008.

Kriterij 7. Upute za ugradnju i informacije za korisnike

Uz proizvod se prilažu odgovarajuće informacije o ugradnji i upute za korisnike, koje sadržavaju sve tehničke pojedinosti potrebne za pravilnu ugradnju te savjete o pravilnoj uporabi proizvoda na ekološki prihvatljiv način, kao i o njegovu održavanju. Kao najmanji uvjet upute za ugradnju i informacije za korisnike na pakiranju proizvoda ili u priloženoj dokumentaciji moraju sadržavati sljedeće upute i informacije u tiskanom odnosno elektroničkom obliku:

(a) upute za pravilnu ugradnju, uključujući:

- u slučaju zahodskih školjki, pisoara i sustava za ispiranje koji se na tržište stavljaju odvojeno, informacije o tome s kojim se proizvodima kombiniraju kako bi činili potpunu funkcionalnu cjelinu s učinkovitom potrošnjom vode;
- informacije o razredu/razredima i/ili vrsti/vrstama za koje je proizvod testiran;
- informacije o konkretnim razinama radnog tlaka pri kojima se proizvod može upotrebljavati;
- informacije o tome u kojim vrstama odvodnih sustava proizvod može funkcionirati u skladu s normom EN 12056;
- informacije o tome kako se podešava količina vode za ispiranje, kao i učinak tog podešavanja na razinu preostale vode i razinu punjenja;
- napomena u kojoj se navodi potreba provjere odgovarajućih nacionalnih i lokalnih propisa prije ugradnje proizvoda;

(b) informacije kojima se ukazuje na to da se glavni dio učinka na okoliš odnosi na potrošnju vode te savjeti o tome kako se racionalnom uporabom taj učinak može smanjiti, posebno informacije o pravilnoj uporabi proizvoda u cilju smanjenja potrošnje vode;

(c) informacije kojima se ukazuje na to da je proizvodu dodijeljen znak za okoliš EU-a te sažet i konkretan opis značenja te dodjele, kao i općenite informacije koje se pružaju uz logotip znaka za okoliš EU-a;

(d) puna količina vode za ispiranja u l po ispiranju (testirana kako je navedeno u kriteriju 1(a));

(e) u slučaju opreme zahoda s ispiranjem koji je opremljen uređajem za uštedu vode ili kod kojeg se omogućuje uporaba takvog uređaja, smanjena i prosječna količina vode za ispiranje u l po ispiranju (testirane kako je navedeno u kriteriju 1(b) odnosno 1(c))

(f) u slučaju zahodskih školjki i pisoara koji se na tržište stavljaju kao samostalni proizvodi, informacije kojima se ukazuje na to da se proizvod mora kombinirati s odgovarajućim sustavom za ispiranje koji posjeduje znak za okoliš kako bi s njime činio punu funkcionalnu cjelinu s učinkovitom potrošnjom vode te se posebno navodi puna količina vode za ispiranje i, prema potrebi, smanjena i prosječna količina vode za ispiranje sustava za ispiranje s kojim se proizvod kombinira;

⁽¹⁾ http://echa.europa.eu/documents/10162/13562/clp_en.pdf

- (g) u slučaju sustava za ispiranje koji se na tržište stavljaju kao samostalni proizvod, informacije kojima se ukazuje na to da se proizvod mora kombinirati s odgovarajućom zahodskom školjkom i/ili pisoarom koji posjeduju znak za okoliš kako bi s njima činio punu funkcionalnu cjelinu s učinkovitom potrošnjom vode te se posebno navodi puna količina vode za ispiranje i, prema potrebi, smanjena i prosječna količina vode za ispiranje zahodske školjke i/ili pisoara s kojim se proizvod kombinira;
- (h) preporuke o ispravnoj uporabi i održavanju proizvoda koje sadržavaju sve odgovarajuće upute, a posebno:
- savjeti za održavanje i uporabu proizvoda;
  - informacije o tome koji se dijelovi mogu zamijeniti rezervnima;
  - upute o zamjeni brtvila i drugih dijelova vodovodne armature u slučaju curenja;
  - savjeti o čišćenju proizvoda primjerenom opremom i sredstvima za čišćenje kako bi se spriječilo oštećenje površine proizvoda;
- (i) za pisoare bez ispiranja, upute o načinu održavanja, uključujući, prema potrebi, informacije o tome kako očuvati i održavati zamjenjivi uložak te o tome kako i kada se on mijenja, uz popis pružatelja usluga redovitog održavanja;
- (j) za pisoare bez ispiranja pružaju se primjerene preporuke o odlaganju promjenjivih uložaka, posebice pojedinosti o eventualnim programima vraćanja prodavaču;
- (k) preporuke o ispravnom odlaganju na kraju životnog ciklusa proizvoda.

O c j e n j i v a n j e i p o t v r đ i v a n j e: podnositelj zahtjeva izjavljuje da proizvod ispunjuje te uvjete i dostavlja uzorak odnosno uzorke informacijskog lista proizvoda ili pruža poveznicu na web-mjesto proizvođača koje sadržava te informacije, odnosno oboje.

Kriterij 8. Informacije koje se pojavljuju na znaku za okoliš EU-a

Neobvezna oznaka s okvirom za tekst sadržava sljedeće informacije:

- visoka učinkovitost u potrošnji vode i smanjena količina otpadnih voda;
- ovim proizvodom koji posjeduje znak za okoliš štedite vodu i novac;
- smanjeni učinci na kraju životnog ciklusa proizvoda.

Smjernice za uporabu neobvezne oznake s okvirom za tekst dostupne su u „Smjernicama za uporabu logotipa znaka za okoliš EU-a” na internetskoj stranici:

http://ec.europa.eu/environment/ecolabel/documents/logo_guidelines.pdf

O c j e n j i v a n j e i p o t v r đ i v a n j e: podnositelj zahtjeva izjavljuje da proizvod ispunjuje te zahtjeve i dostavlja uzorak oznake.

*Dodatak 1.***Metodologija za izračun prosječne količine vode za ispiranje****1. Metode testiranja**

Postaviti zahod s ispiranjem ili opremu u skladu s uputama za sastavljanje koje pruža proizvođač. U slučaju zahodske školjke oprema se postavlja s pokusnim sustavom za ispiranje kako je opisano u odgovarajućim EN normama.

Postavljenu opremu ugraditi na čvrstu vodoravnu ili okomitu podlogu, ovisno o slučaju.

Spojiti uljevni ventil na vodovod sa statičnim tlakom vode od $(0,2 \pm 0,01)$ MPa ($(2 \pm 0,1)$ bar) i otvoriti ventil za dovod vode. Ostaviti dovod vode otvorenim tijekom cijelog testiranja.

Aktivirati mehanizam za ispuštanje pune količine vode za ispiranje, prikupiti ispuštenu vodu i proliti je.

1.1. Procjena pune količine vode za ispiranje

Aktivirati mehanizam za ispuštanje pune količine vode za ispiranje i prikupiti ispuštenu vodu.

Izmjeriti količinu uporabom baždarene posude.

Zabilježiti izmjerenu količinu.

Testiranje provesti tri puta.

Ako postoji razlika u količinama ispuštene vode, punu količinu vode za ispiranje (V_f) izračunati kao aritmetičku sredinu triju zabilježenih količina.

1.2. Procjena smanjene količine vode za ispiranje

Aktivirati mehanizam za ispuštanje smanjene količine vode za ispiranje i prikupiti ispuštenu vodu.

Izmjeriti količinu uporabom baždarene posude.

Zabilježiti izmjerenu količinu.

Testiranje provesti tri puta.

Ako postoji razlika u količinama ispuštene vode, smanjenu količinu vode za ispiranje (V_r) izračunati kao aritmetičku sredinu triju zabilježenih količina.

2. Izračun prosječne količine vode za ispiranje

Prosječnu količinu vode za ispiranje (V_a) izračunati na sljedeći način:

$$V_a = (V_f + (3 \times V_r))/4$$

---

*Dodatak 2.***Zahtjevi koje moraju ispunjavati pisoari bez ispiranja i metode testiranja****1. Zahtjevi za pisoare bez ispiranja**

Pisoari bez ispiranja moraju proći sva sljedeća testiranja:

- testiranje otpornosti na opterećenje;
- testiranje otjecanja;
- testiranje nepropusnosti; i
- testiranje sprečavanja povratnog uticanja onečišćenog zraka i vode.

2. Metode testiranja pisoara bez ispiranja**2.1. *testiranje otpornosti na opterećenje***

Za pisoare bez ispiranja smatra se da su izrađeni u skladu sa zahtjevima testiranja otpornosti na opterećenje ako ispunjuju zahtjeve u vezi s otpornošću na opterećenje tako što prođu testiranje na statičko opterećenje slično onima koja su definirana u EN 13407. Prihvaćaju se sve metode jednakovrijedne gore navedenoj.

2.2. *Testiranje otjecanja*

Za pisoare bez ispiranja smatra se da su izrađeni u skladu sa zahtjevima testiranja otjecanja ako ispunjuju zahtjeve u vezi s otjecanjem vode tako što prođu testiranje otjecanja vode slično onima koja su definirana u EN 14688. S obzirom na to da su testiranja u EN 14688 definirana za umivaonike, prihvaća se svaka prilagodba testiranja u svrhu testiranja pisoara bez ispiranja. Prihvaćaju se sve metode jednakovrijedne gore navedenoj.

2.3. *Testiranje nepropusnosti*

Za pisoare bez ispiranja smatra se da su izrađeni u skladu sa zahtjevima testiranja nepropusnosti ako se pri njihovoj uporabi omogućuje da sva tekućina koja se u njih izlije isteče isključivo kroz izljevni priključak. Kako bi se lakše otkrilo eventualno curenje, u ovom se testiranju upotrebljava obojena voda. Prihvaćaju se sve metode jednakovrijedne gore navedenoj.

Kao alternativa, za pisoare bez ispiranja smatra se da su u skladu sa zahtjevima testiranja otjecanja ako ispunjavaju zahtjeve u vezi s upijanjem vode tako što prođu testiranje za određivanje upijanja vode slično onima koja su definirana u EN 13407. Prihvaćaju se sve metode jednakovrijedne gore navedenoj.

2.4. *Testiranje sprečavanja povratnog uticanja onečišćenog zraka i vode*

Za pisoare bez ispiranja smatra se da su izrađeni u skladu sa zahtjevima testiranja sprečavanja povratnog uticanja onečišćenog zraka i vode ako ispunjuju zahtjeve u vezi s nepropuštanjem mirisa i otpornošću brtve za vodu na tlak slične onima koji su definirani u EN 1253-1 tako što prođu testiranje nepropuštanja mirisa i testiranje otpornosti brtve za vodu na tlak slično onima koja su definirana u EN 1253-2. Prihvaćaju se sve metode jednakovrijedne gore navedenoj.
